

1918. AUTODETERMINAREA POPOARELOR de la simple declarații și proclamații la votul riguros

FAPTELE

Julie 1914, prima jertfă din Marele Război a fost sergentul K&K Olariu, pe frontul din Serbia [1].

22.03.1915 (st.v.), de Paști, pe frontul din Galiția., frații transilvăneni și basarabeni, unii servind pe habsburg, ceilalți pe țar, adică despotismele feudale cele mai întunecate din Europa, își dau mâna și-și împart cozonaci. Primii care au ieșit cu cozonaci în loc de puști au fost basarabeni, [1].

2015, erodarea loialismului dinastic la ardeleni, în creștere, este cuantificat: 26.200 de militari români ardeleni dezertează, mai mulți decât în 2014 [2], *votând*, primii, autodeterminarea.

După **15.08.1916** (st.v), când România declară război Austroungariei, câteva mii de români din Ardeal aflați în America, au *votat* autodeterminarea românilor, trecând granița în Canada și înrolându-se în armata Canadei (Regatul Unit). Alți zeci de mii de tineri ardeleni, au *votat*, unirea tuturor românilor, înrolându-se în armata României, [3].

26.04.1917, Memoriul de la Darnița (Kiev, Ucraina) a românilor transilvăneni prizonieri afirmă, între primii, dreptul popoarelor la autodeterminare [Ioan Bolovan].

18.05.1917, O lege a autorizat pe președintele Statelor Unite să recruteze o armată națională din voluntari. Imediat, peste 17.000 de români ardeleni au *votat* autodeterminarea prezentându-se la birourile de recrutare americane, [3].

8.01.1918, Președintele W.Wilson, în Senat, enunță cele 14 principii de reglementarea a viitoarei păci, între care și autodeterminarea popoarelor.

15-16.02.1918, Legiunile poloneze, constituite inițial în cadrul K&K, atacă trupele K&K la Rarancea (Cernăuți) și câștigă lupta.

9-10.03.1918, 150 000 de români-americani, ortodocși, din Transilvania, reprezentați, prin delegați, la *Adunarea Națională a Românilor din America*, organizată de parohiile române, la Youngstown, Ohio, au hotărât să rupă orice legătură atât cu statul maghiar cât și cu Mitropolia Ardealului. Adunarea a avut onoarea patronajului președintelui W.Wilson. Congresmanul american John Cooper afirma: „*După câte știi, românii din S.U.A., în proporție cu numărul lor, au dat armatei Statelor Unite mai mulți soldați decât oricare alt popor din America*”, [3]. Acești români, din Kakania, aflați în America, jură credință regelui Ferdinand.

27.03.1918 (st.v), Parlamentul noii Republici Democratice Moldovenești, independente, votează Unirea cu România.

12.10.1918, Declarația Consiliul Național Român de autodeterminare a românilor din Transilvania, Banat, Crișana, Ugocea și Maramureș de la Oradea.

28.10.1918, Declarația, la Praga, de către Consiliul Național Ceh și Slovak a statului Cehoslovac. 20.000 de soldați români îi protejează. Peste o zi aderă și slovacii la Declarația de la Praga!

29.10.1918, la Zagreb se proclamă statul slavilor sudici, Jugoslavia.

31.10.1918, După constituirea Senatului Militar Central al ofițerilor și soldaților, la Viena, sub conducerea politică a lui I.Maniu, toți militarii români depun jurământul de credință „*națiunii române și regelui Ferdinand*”, după slujbele de dezlegare de jurământul depus împăratului habsburg [1],[4]. 50.000 de militari români mențin ordinea în Viena cuprinsă de anarhie.

11.11.1918, Se consideră data reînființării Poloniei, a doua republică, când J.Pilsudski a preluat conducerea militară în Varșovia (în statul polonez din zona rusă, format de către ocupații germani).

28.11.1918, Congresul General al Bucovinei a hotărât Unirea acestei provincii cu România, preluată prin rapt, în 1774, de către Habsburgi.

1.12.1918, La Alba Iulia, 1228 de delegați ai comunităților locale și ale asociațiilor profesionale, cu **Hotărâri** semnate, unele, de capii de familie, altele, de toți locuitorii (vot universal) și cu **Credenționalele** sfaturilor locale, în prezența a 100.000 de oameni, votează Unirea cu România.

CONCLUZIE

Așa cum se cunoaște din toată istoria culturală a omenirii ideile noi, trecerea unor pragruri mentale s-a realizat la tineri și la grupurile în mișcare [Mihai Ralea], așa și la românii din Transilvania, Câmpia Tisei și Panonia, respectiv Basarabia desprinderea de mistica feudală de supușenie oarbă față de un împărat „uns a lui Dumnezeu”, în particular, pentru unii, față de un împărat, Franz-Iosif, tâmp când nu era pe dos (premia trădătorii și urgisea fideli); primii care rup mrejele loialismului dinastic sunt tinerii în mișcare, adică militarii de pe fronturile Marelui Război și cei plecați în America. După cum, azi, 2018, penalii au, în țară, susținere de aprox. 15% (bătrânii și stătuții), iar între cei emigrați, tineri și mobili, de nici 1%.

Referințe

[1] Dorin Petresc, Ioan Lăzărescu, Istoria regimentului chezaro-crăiesc nr. 64 Orăștie, ISBN 973-622-154-7

[2] ***, Românii în Marele Război. Anul 1915, ISBN 978-973-32-0996-6

[3] Titus Podea, Transilvania, București, 1936

[4] Liviu Maior, Habsburgii și Românii, ISBN 978-973-45-0535-7